

[Cancerformer](#)

Bukspottkörtelcancer

Bukspottkörtelcancer är ganska ovanligt. Ungefär 1300 personer om året får sjukdomen. De flesta är över 70 år. Cancer i bukspottkörteln har oftast hunnit sprida sig i kroppen när sjukdomen upptäcks. Då finns behandling som kan bromsa och lindra sjukdomen en tid men den går inte att bli av med.

Vad är bukspottkörtelcancer?

[Cancer](#) i bukspottkörteln innebär att en cancertumör har bildats i bukspottkörteln, som också kallas pankreas.

Bukspottkörtelcancer kan sprida sig till exempelvis lymfkörtlar, levern, bukhinnan eller lungorna. Det är vanligt att sjukdomen sprider sig i ett tidigt stadium, innan den har börjat ge symtom. Då går det inte att bli av med sjukdomen.

Alla tumörer i bukspottkörteln är inte cancer. Det kan finnas tumörer som ännu inte har hunnit utvecklas till cancer och även [godartade tumörer](#).

Den här artikeln handlar om den vanligaste formen av cancer i bukspottkörteln: duktalt adenocarcinom.

Så fungerar bukspottkörteln

Bukspottkörteln ligger nära magsäcken och bildar bukspott. Bukspott innehåller enzymer som hjälper till att bryta ner maten. Bukspottkörteln bildar även till exempel insulin som behövs för ämnesomsättningen.

Bukspottkörteln finns bakom magsäcken. Bukspottet rinner i en gång genom bukspottkörteln. Galla från levern och gallblåsan rinner i en annan gång som passerar genom bukspottkörteln. Både bukspottkörtelgången och gallgången fortsätter ut i tolvfingertarmen. I tolvfingertarmen blandas gallan och bukspottet med maten som just lämnat magsäcken för att börja passagen genom tarmsystemet. Bukspottkörteln kallas också pankreas.

Läs mer om [matsmältningsorganen](#).

Vilka symtom ger bukspottkörtelcancer?

I början ger bukspottkörtelcancer inga symtom alls eller otydliga symtom som också kan bero på många andra sjukdomar.

Gulsot

Ett vanligt tidigt symtom på bukspottkörtelcancer är gulsot. Här är några typiska tecken på gulsot:

- Urinen blir mörkare.
- Ögonvitorna och huden blir gul.
- Det kan börja klia mycket på huden.

Gulsot vid cancer i bukspottkörteln beror på att cancertumören trycker ihop gallgången. Då kan gallan inte rinna ut i tolvfingertarmen. I stället blir den kvar i levern. Från levern rinner gallans färgämne bilirubin direkt ut i blodet och gör så att huden och ögonen blir gula och att det börjar klia på kroppen.

För det mesta har gulsot helt andra orsaker än cancer i bukspottkörteln. Det kan till exempel vara [gallsten](#), eller hepatit

som beror på ett virus.

Ont och obehag i magen och ryggen

Det kan göra ont högt upp i magen och ut mot ryggen. Du kan också känna ett obehag i övre delen av magen och må illa.

Men det är mycket vanligare att symtomen har andra orsaker än cancer i bukspottkörteln.

Ofrivillig viktnedgång och nedsatt aptit

Du kan ofrivilligt minska i vikt. Det kan bero på att cancertumören gör att kroppen inte kan ta upp näring som den ska. Du kan också tappa lusten att äta. Det är inte känt vad det beror på.

Symtomen behöver inte bero på bukspottkörtelcancer. De är vanliga även vid andra besvär i magen eller tarmarna.

När och var ska jag söka vård?

Kontakta en [vårdcentral](#) om du tror att du har bukspottkörtelcancer. Många mottagningar kan du kontakta genom att [logga in](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

När det är bråttom

Om du får gula ögonvitor eller gul hud samtidigt som du får feber och frossa, kontakta genast en [vårdcentral](#) eller [jouröppen mottagning](#). Om det inte går, sök vård på en akutmottagning.

Undersökningar och utredningar

Genom [Min vårdplan](#) har du möjlighet att vara delaktig i din vård. Du får svar på frågor som är viktiga för dig om din utredning, behandling, uppföljning eller [rehabilitering](#).

Du utreds enligt ett standardiserat vårdförlopp

Du utreds enligt ett [standardiserat vårdförlopp](#) om läkaren har starka skäl att tro att du har cancer i bukspottkörteln. Då organiseras utredningen på särskilt sätt. Det går så snabbt som möjligt att bli undersökt, och att få svar på de undersökningar som behövs.

Du kan behövas undersökas på olika sätt

Hos läkaren får du berätta om dina besvär och hur länge du har haft dem. Läkaren känner också på magen.

Flera av symtomen vid cancer i bukspottkörteln är samma som vid många andra sjukdomar. Därför kan utredningen av dina besvär till exempel börja med att tjocktarmen röntgas eller att magsäcken undersöks med [gastroskopi](#).

Ultraljudsundersökning vid gulsot

Om du har gulsot kan en [ultraljudsundersökning](#) visa om det finns något som hindrar gallan från att rinna mellan levern och tolvfingertarmen.

Datortomografi och magnetkameraundersökning

En undersökning med [datortomografi](#) kan ofta ge svar på om du har en cancertumör i bukspottkörteln och om den har spridit sig. Ibland behövs också en [undersökning med magnetkamera](#).

Blodprov

Du får lämna olika [blodprov](#). Blodproven kan visa hur levern fungerar eller om det finns ämnen i blodet som kommer från en tumör. Sådana ämnen kallas tumörmarkörer. Att ha tumörmarkörer kan ha andra orsaker än cancer. Men mätvärdet är till hjälp när läkaren ska ställa diagnos utifrån de undersökningar som har gjorts.

Vävnadsprov

Det behövs ett vävnadsprov om du ska få behandling med [cytostatika](#), eller cellgifter. Vävnadsprovet kan ge mer information om hur cancercellerna beter sig. På det viset kan du få den cytostatikabehandling som passar bäst.

Det är ofta en röntgenläkare som tar vävnadsprovet som också kallas biopsi. Du får [lokalbedövning](#). Sedan använder läkaren ultraljud för att styra en nål genom huden på magen och in i tumören. Läkaren tar ut ett litet prov av tumören genom nålen.

Om du ska opereras behövs oftast inget vävnadsprov.

En del prover sparas

När du lämnar prov i vården sparas en del prov i en biobank. Prover sparas för att din vård ska bli så bra och säker som möjligt. Läs om [prov i vården som sparas](#).

Behandling om cancertumören kan tas bort

Du kan bli opererad så att du blir av med cancertumören om den inte har spridit sig och om du mår bra för övrigt. Ibland behöver man också behandling med cytostatika, som också kallas cellgifter.

Ungefär en av fyra personer kan erbjudas försök till operation. Ibland framgår det först under operationen att canceren har spridit sig. Då avbryts operationen och du får bromsande behandling med cytostatika i stället.

Viktigt att du är förberedd

Du behöver prata mycket med läkaren före ett beslut om operation så att du känner dig förberedd och motiverad. Både operationen och tiden efter operationen är krävande och risken är ganska stor för olika komplikationer. Det finns också en risk att sjukdomen kommer tillbaka, trots operationen.

Läkaren behöver också ta reda på om din kropp orkar med en operation. Därför undersöks till exempel ditt hjärta och dina lungor.

Gör ett stopp med att röka och att dricka alkohol

Du som ska opereras behöver undvika att röka och dricka alkohol en tid före och efter operationen. Det är för att minska risken för komplikationer, och för att du ska återhämta dig fortare.

Undvik att röka och att dricka alkohol även om du ska få annan behandling. Då hjälper du immunförsvaret att klara av behandlingen, och levern kan lättare bryta ner läkemedlen.

Läs mer på sidan [Levnadsvanor i samband med operation](#).

Ta hand om dig

Du orkar med behandlingen bättre om du får i dig den näring du behöver. Det finns olika råd och tips som kan hjälpa om du tycker det är svårt med maten. Du kan till exempel få näringsdrycker. Läs mer om att [äta för att må bra](#) och [mat vid cancer](#).

Rådgör med läkaren om du tar kosttillskott och ska få behandling med läkemedel.

Du kan känna dig mindre trött och må bättre om du rör på dig så ofta du kan. Gör någon fysisk aktivitet som du klarar av och tycker om.

Prata med [kontaktsjuksköterskan](#) om du behöver råd eller stöd.

Operationen

Den vanligaste operationen innebär att kirurgen tar bort den del av bukspottkörteln där cancertumören finns.

Ibland behöver kirurgen också ta bort gallblåsan, en del av gallgången och tolvfingertarmen. Det är också vanligt att nedre halvan av magsäcken behöver tas bort. Alla lymfkörtlar nära cancertumören måste tas bort. Därefter kopplas bukspottkörtelns gång, gallgången och magsäcken ihop med tunntarmen.

[Du är sövd](#) när du opereras.

Två veckor på sjukhus

Efter operationen är du kvar ungefär tio till tolv dagar på sjukhuset. Du kan behöva stanna längre om det blir någon komplikation. Du kan till exempel få en infektion i operationssåret eller i magen. Du behöver också stanna längre om du har svårt att äta.

Ibland kan man behöva hjälp hemma ett tag efter operationen. Då planerar du och personalen för det innan du skrivs ut.

Återbesök efter en månad

De flesta får komma på ett första återbesök ungefär en månad efter vistelsen på sjukhuset. Läkaren undersöker dig. Ibland kan en röntgenundersökning behövas. Du får veta vad analysen visar av det som opererades bort. Det är viktigt för den fortsatta behandlingen.

Sedan varierar det hur ofta och hur länge du behöver göra återbesök. Det beror bland annat på vilken typ av bukspottkörtelcancer som har opererats bort och på hur du mår.

Behandling med cytostatika

Du kan behöva behandling med olika sorters [cytostatika](#) efter operationen. Det är läkemedel som minskar risken för att sjukdomen ska komma tillbaka, som också kallas återfall. Behandlingen får du på sjukhuset med jämna mellanrum under ett halvår. Mellan behandlingstillfällena kan du vara hemma. Det varierar från person till person hur många behandlingstillfällen som behövs.

Ibland behövs behandling med cytostatika även före operationen för att krympa cancertumören så att den blir lättare att operera.

Livet efter operationen

Operationen för att ta bort cancertumören påverkar hur kroppen fungerar.

Hjälp med matsmältningen

Veckorna efter operationen kan vara påfrestande, bland annat med att anpassa maten så att du inte går ner för mycket i vikt. Du får träffa en dietist som kan se till att du får näringslösningar eller näringsdrycker som du kan komplettera måltiderna med om det behövs.

Det är vanligt att minska mycket i vikt i samband med sjukdomen. Men så småningom brukar vikten öka igen, även om du kanske inte återfår den vikt du hade före sjukdomen.

Du kan behöva ändra dina matvanor så att du äter mindre portioner men fler gånger per dag än vad du tidigare har gjort. Det är bra om maten inte är för fet. Fet mat kan göra att du börjar må dåligt om kroppens förmåga att ta hand om fett har blivit nedsatt. Då behöver du i fortsättningen ta läkemedel med enzym som hjälper till med matsmältningen.

Här kan du läsa mer om [mat vid cancer](#).

En del får diabetes

Du kan få diabetes om du har opererats för bukspottkörtelcancer. Det beror på att en del av de celler i bukspottkörteln som producerar insulin också tas bort när du opereras. Du kan behöva ta tabletter som sänker blodsockret om du får diabetes. En del personer behöver behandling med insulin.

Olika sorters hjälp och stöd

Du återhämtar dig bättre om du rör på dig efter operationen. En fysioterapeut eller en sjukgymnast kan ge dig råd om fysiska aktiviteter och stöd utifrån din situation. Läs mer om [fysisk aktivitet och fysioterapi vid cancer](#).

Du kan även behöva annan rehabilitering för att livet ska fungera så bra som möjligt. Rehabilitering innebär olika sorters [hjälp och stöd](#), beroende på hur du mår, hur du känner och hur du vill ha det.

Behandling om concertumören inte kan tas bort

Det är vanligt att sjukdomen redan har hunnit sprida sig när den upptäcks. Då går den inte att bli av med. Oftast går det inte heller att bli av med sjukdomen om den kommer tillbaka efter att du har opererats. Det kallas återfall när sjukdomen kommer tillbaka.

Då får du i stället vård som gör att du kan ha ett så bra och aktivt liv som möjligt, trots sjukdomen. Här kan du läsa mer.

Behandling som kan bromsa sjukdomen

[Behandling med cytostatika](#) kan bromsa sjukdomen under en begränsad tid hos ungefär två av tre personer. Behandlingen är krävande. Därför beror det på hur du mår om du kan få bromsande behandling med cytostatika.

Bromsande cytostatikabehandling får du på sjukhus. Mellan behandlingstillfällena behöver du inte vara på sjukhuset.

Behandlingar som lindrar besvär

När sjukdomen inte längre går att bromsa, får du behandling som lindrar. På sidan [Hjälp med tankar och känslor vid cancer](#) kan du läsa mer om vilken hjälp som går att få om du behöver psykiskt, existentiellt eller socialt stöd.

Här är exempel på kroppsliga besvär och vilken behandling som finns:

Om du har ont

Det finns många typer av effektiv hjälp om du har ont. Det finns smärtlindrande läkemedel i form av tabletter eller plåster där medicinen tas upp genom huden. Smärtlindring finns också som dropp direkt i blodet.

[Strålbehandling](#) kan hjälpa om sjukdomen gör att du får ont i skelettet.

Viktninskning, illamående och förstoppning

Sjukdomen kan göra att du tappar matlusten och går ned i vikt. Du kan må illa och kräkas. Du kan även få besvär med förstoppning.

Hjälp mot viktninskning

En dietist kan ge dig kostråd och se till att du får särskilda näringsdrycker mot viktninskningen.

Hjälp mot illamående

Det finns läkemedel mot illamående. Illamåendet kan bero på att concertumören förtränger tolvfingertarmen så att maten inte kan passera. Då kan tolvfingertarmen vidgas med ett litet rör, som också kallas stent. Det sätts in med hjälp av [gastroskopi](#).

Det går också att göra en operation för att leda om en del av tarmen förbi concertumören så att maten kan passera.

Hjälp mot förstoppning

Om du får förstoppning kan det bero på att du behöver mer vätska. Det är bra om du kan dricka mer vatten och har möjlighet att röra på dig. Morfin eller andra morfinliknande läkemedel kan också göra att du blir förstoppad. Du ska ha tillgång till laxermedel mot förstoppning om du får morfin.

Fatigue – trötthet

Du kan känna dig mycket trött och att det inte hjälper att vila. Det är vanligt vid cancer och kallas fatigue. Tröttheten kan ha flera orsaker. Du kan till exempel ha en infektion eller behöva mer näring. Du kan ha [blodbrist](#). Då kan du få järnmedicin eller en [blodtransfusion](#) om det behövs. Trötthet kan också bero på en [depression](#) som du behöver behandling för.

Fysisk aktivitet kan mildra tröttheten. Rör på dig på det sätt du kan och orkar. Undvik att vila länge. Det är bättre att vila ofta, men bara korta stunder. Läs mer om [trötthet vid sjukdom – fatigue](#).

Vätska i magen

Vätska kan samlas i magen så att den blir större. Ibland hjälper vätskedrivande läkemedel. Vätskan kan också tappas ut genom en nål som förs in i magen. Då får du [lokalbedövning](#) först.

Gulsot och klåda

Gulsot kan bland annat göra att det börjar klia mycket på kroppen. Det beror på att cancertumören blockerar gallgången. Oftast hjälper det att få ett litet rör insatt i gallgången.

Röret kallas stent och gör så att gallan kan rinna ut i tolvfingertarmen som den ska. Röret sätts in under en [ERCP-undersökning](#).

Det brukar ta några veckor innan gulsoten försvinner efter att röret har satts in.

Ibland blir det stopp i röret. Du märker det genom att du blir mer gul igen, eller får feber och frossa som är tecken på infektion. Då kan du behöva en ny ERCP-undersökning för att byta eller rengöra röret.

Alsolsprit kan lindra om det fortsätter att klia fastän du har fått en stent insatt. Smörj med fuktighetsbevarande kräm om du har torr hud. Det kan också klia mindre om du duschar svalt.

Läkemedel med antihistaminer kan lindra klådan om varken kräm eller andra medel hjälper.

Lindrande vård hemma, på sjukhus eller hospice

Lindrande vård kan du få hemma, på sjukhus, eller på ett så kallat hospice. Det beror på vilken vård du behöver och vad du själv vill. Du kan läsa mer i texten om [palliativ vård](#). Den palliativa vården kan vara olika utformad beroende på var du bor i Sverige.

Att få ett cancerbesked

Det finns många olika sätt att reagera på ett cancerbesked. Du kan behöva gott om tid att prata med din läkare och annan vårdpersonal om vad beskedet innebär.

Låt gärna en närstående följa med dig, om det är möjligt. Den personen kan vara ett stöd och hjälpa till att minnas vad som sägs vid vårdbesöket.

Du kan få stöd på flera håll

På många sjukhus finns särskilda sjuksköterskor som kallas [kontaktsjuksköterskor](#) som kan ge stöd och även hjälpa till med olika praktiska saker. Du kan även prata med sjukhusets kurator.

Du kan kontakta Cancerrådgivningen, Cancerfonden eller till exempel en patientförening. Palema är en patientförening för personer med cancer i bukspottkörteln, levern eller matstrupen.

[Här hittar du kontaktuppgifter och kan läsa mer om hur du kan få råd och stöd vid cancer.](#)

Det kan gå att ordna så att du får träffa någon som har fått samma behandling som du ska få. Fråga läkaren eller kontaktsjuksköterskan om de kan hjälpa till.

Många tycker det känns lättare när behandlingen väl har börjat och de vet vad som ska hända.

Barn behöver också få veta

Ett minderårigt barn har rätt att få information och stöd utifrån sitt eget behov om en närstående är sjuk. Ofta är det bra att göra barn så delaktiga som möjligt, oavsett hur deras ålder. Det betyder inte att du måste berätta allt.

Du kan läsa mer i texten [Att prata med barn när en närstående är allvarligt sjuk](#).

Var med och påverka din vård

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva](#)

[vänta på vård.](#)

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Du kan få en ny medicinsk bedömning

Du kan få en [ny medicinsk bedömning](#) av en annan läkare, om du har en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom. Att få en annan läkares bedömning kan hjälpa dig om du exempelvis är osäker på vilken vård eller behandling som är bäst för dig.

Att vara närstående

Det kan kännas svårt att vara närstående till någon som är allvarligt sjuk.

[Här får du råd om hur du kan hantera situationen och vilken hjälp du kan få](#)

Du kan också prata med [kontaktsjuksköterskan](#) om du är närstående och behöver stöd.

Vad beror bukspottkörtelcancer på?

Orsaken till sjukdomen är inte helt klarlagd. Hos de flesta har den troligen uppstått av en slump. Men det finns riskfaktorer:

Risken för att få bukspottkörtelcancer ökar med åldern.

Rökning fördubblar risken för bukspottkörtelcancer.

Sjukdomen kan vara ärftlig om du har flera nära, genetiska släktingar som har fått bukspottkörtelcancer. Du kan då få en genetisk utredning för att se om du ärvt risken. Fem av hundra personer som får bukspottkörtelcancer har en ärftligt ökad risk för sjukdomen. Läs mer om att ha en [ärftligt ökad risk för cancer](#).

Långvarig inflammation i bukspottkörteln kan öka risken för att få sjukdomen. En sådan inflammation kan du få om du till exempel har druckit mycket alkohol under flera år. Det kallas också kronisk inflammation.

Övervikt innebär en viss ökad risk.

Diabetes innebär en viss ökad risk.

MER PÅ 1177.SE

 [Min vårdplan – ditt stöd för delaktighet och trygghet i cancervården](#)

MER PÅ ANDRA WEBBPLATSER

 [Nationella vårdprogrammet för bukspottkörtelcancer](#)

Senast uppdaterad:

2023-01-20

Redaktör:

Susanna Schultz, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Bobby Tingstedt, professor i kirurgi, Skånes Universitetssjukhus, Lund Thomas Andersson, sjuksköterska, specialist i

kirurgisk omvårdnad, enheten för avancerad kirurgisk vård, Sahlgrenska sjukhuset, Göteborg

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

mer på 1177.se

Film: Vara nära någon som är cancersjuk

Sjuksköterskan Sanna Wörn berättar vilka råd hon och hennes kolleger brukar ge till närstående vid cancer.

Patientlagen

Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.

1177 – tryggt om din hälsa och vård

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

1177 på flera språk

I

Om 1177

I

Kontakt

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).